

BIỆN PHÁP TĂNG CƯỜNG HỖ TRỢ HỌC SINH, SINH VIÊN KHỞI NGHIỆP TẠI CÁC TRƯỜNG CHUYÊN NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

ThS. PHẠM XUÂN VIỄN

Trường Trung cấp Du lịch - Công nghệ số 9

Để học sinh, sinh viên có thể thực hiện dự án khởi nghiệp, mỗi học sinh, sinh viên (HS, SV) cần trang bị rất nhiều kiến thức và kỹ năng, kinh nghiệm. Từ kiến thức về sản phẩm khởi nghiệp đến quy trình sản xuất ra sản phẩm, marketing, phát triển thị trường, định vị sản phẩm, quản trị bán hàng, đến sứ mệnh, tầm nhìn, chiến lược kinh doanh, các nguồn lực để hỗ trợ... Như vậy, việc áp dụng một kế hoạch dự án khởi nghiệp từ ý tưởng đến thực tế cần trải qua rất nhiều nội dung. Mục tiêu của bài viết tập trung vào các nguồn lực, các chính sách hỗ trợ cho HS, SV khởi nghiệp, thực tiễn các mô hình khởi nghiệp của HS, SV các trường, và đề xuất các biện pháp hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp có hiệu quả.

1. Một số vấn đề về các chính sách hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp

Ngày 28/6/2019, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (LĐ-TB&XH) đã ban hành Quyết định số 929/QĐ-LĐTBXH về việc phê duyệt Kế hoạch triển khai Đề án “Hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp đến năm 2025”, nhằm tuyên truyền thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp và tự tạo việc làm của HS, SV.

Theo kế hoạch chương trình đào tạo, HS, SV trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp đã được trang bị các kiến thức, kỹ năng về khởi nghiệp, giúp các em tự tin, chủ động, sáng tạo trong việc khởi nghiệp, chủ động tìm việc làm, tự tạo việc làm sau khi tốt nghiệp. Bộ LĐ-TB&XH đặt mục tiêu, từ nay tới năm 2025, 100% các cơ sở giáo dục nghề nghiệp triển khai

đẩy mạnh hỗ trợ khởi nghiệp cho HS, SV; phần đầu 12 triệu lượt HS, SV các cơ sở giáo dục nghề nghiệp được nâng cao nhận thức về khởi nghiệp và tự tạo việc làm. Bên cạnh đó, các đề án như: tổ chức chương trình “Ngày hội khởi nghiệp” cho HS, SV tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp với tần suất ít nhất 1 năm/lần. Đồng thời, việc tổ chức hội nghị, hội thảo, diễn đàn giới thiệu ý tưởng, dự án khởi nghiệp của HS, SV kết nối với các doanh nghiệp, các nhà đầu tư cũng được thực hiện ít nhất 1 hoạt động/năm ở từng cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

Đề án “Hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp đến năm 2025” (Đề án 1665), Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) đã ban hành quyết định về kế hoạch triển khai Đề án 1665 và có công văn hướng dẫn các cơ sở đào tạo triển khai công tác hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp. Đồng thời quyết định thí điểm xây dựng hệ sinh thái đổi mới tại 3 cơ sở giáo dục đại học vào năm 2019 là: Trường Đại học Bách khoa Hà Nội; Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh và Đại học Huế thì phong trào khởi nghiệp của HS, SV thực sự được lan tỏa.

Ngày 27/11/2017, Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Bình ban hành Nghị quyết số 4319/QĐ-UBND về Kế hoạch hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình đến năm 2025. Các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp đóng vai trò tiên phong và quan trọng trong nghiên cứu ứng dụng khoa học công nghệ, tiếp cận các thành tựu khoa học, chuyển giao các

kết quả nghiên cứu khoa học; nhà trường thúc đẩy các hoạt động đổi mới sáng tạo, tạo môi trường thuận lợi cho HS, SV tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học; đóng vai trò tạo hạt giống khởi nghiệp, ươm tạo các ý tưởng khởi nghiệp cũng như tạo ra hệ sinh thái khởi nghiệp trong HS, SV.

Từ những quyết sách của bộ, ngành, hệ sinh thái khởi nghiệp tại các trường được đầu tư, tạo điều kiện hơn và bước đầu đã đạt được một số kết quả nhất định.

2. Thực trạng tổ chức các hoạt động khởi nghiệp cho học sinh, sinh viên tại một số trường

Theo thống kê của Bộ GD&ĐT, đến nay đã có 50% các trường đại học, cao đẳng đã thành lập được các câu lạc bộ khởi nghiệp; 70 cơ sở đào tạo bố trí được không gian hỗ trợ khởi nghiệp dành cho HS, SV; có khoảng 45 cơ sở đào tạo đã thành lập được các trung tâm hỗ trợ sinh viên khởi nghiệp. Tổ chức thí điểm xây dựng hệ sinh thái đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp tại 3 cơ sở đào tạo (Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh và Đại học Huế).

Tại Trường Đại học Đồng Tháp có mô hình câu lạc bộ (CLB) Vườn ươm khởi nghiệp. Hoạt động của CLB chú trọng thực chất, theo hướng phát triển bền vững, vừa học, vừa làm, vừa rút kinh nghiệm; không chạy theo phong trào, thành tích không thực chất. Các thành viên của CLB đã bước đầu tìm tòi và sản xuất thành công 11 sản phẩm khởi nghiệp từ sản vật sẵn có của tỉnh Đồng Tháp như: Pizza sen, dầu dừa, sữa bí đỏ, trà đỉnh lãng, trà chùm ngây, mứt vỏ bưởi, mứt khóm, cóc dẻo, nến thơm Paradise, mứt mật ong và cá sặc rần sốt cam... Các sản phẩm này đã nhận được sự đánh giá khá cao của khách hàng sử dụng sản phẩm mẫu. Câu lạc bộ đang có kế hoạch phát triển ý tưởng và cải tiến sản phẩm để kết nối tốt hơn

với các đơn vị sản xuất kinh doanh.

Ghi nhận hiệu quả mô hình CLB Vườn ươm khởi nghiệp, Đoàn Trường Đại học Đồng Tháp tập hợp HS, SV có tinh thần khởi nghiệp trong toàn trường, xây dựng mô hình hoạt động hiệu quả để cung cấp các kiến thức cần thiết, hỗ trợ HS, SV xây dựng và phát triển ý tưởng khởi nghiệp; tạo dựng hệ sinh thái khởi nghiệp trong HS, SV, kết nối các ý tưởng với cộng đồng doanh nghiệp, tiếp cận được công thông tin khởi nghiệp quốc gia; đưa nội dung khởi nghiệp vào chương trình đào tạo và các khóa bồi dưỡng ngắn hạn.

Hiện nay, một số trường đã nghiên cứu vận dụng xây dựng các quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo tại các nhà trường; đã xây dựng các chương trình ươm tạo, hỗ trợ các dự án khởi nghiệp của sinh viên; tăng cường công tác kết nối với cựu sinh viên và tạo cơ chế phối hợp giữa nhà trường và doanh nghiệp trong hỗ trợ khởi nghiệp.

Tuy nhiên, công tác hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp vẫn còn tồn tại những hạn chế, cần sớm khắc phục, đó là:

Tỉnh Đoàn phối hợp với Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam tỉnh và Hội Doanh nhân trẻ Quảng Bình tổ chức chương trình tập huấn dành cho đoàn viên thanh niên trong các trường đại học, cao đẳng tỉnh Quảng Bình. Các đoàn viên thanh niên được nghe những chia sẻ tâm huyết, kinh nghiệm khởi nghiệp thực tế của đại diện một số doanh nghiệp trẻ trên địa bàn. Các diễn giả đưa ra lời khuyên thiết thực cho các bạn trẻ, sinh viên có ý tưởng sáng tạo khởi nghiệp, mong muốn hiện thực hóa ý tưởng sau khi ra trường: Điều kiện và yếu tố cần thiết nhất khi khởi nghiệp; khó khăn thách thức có thể gặp phải và động lực, kinh nghiệm trong quá trình khởi nghiệp thời đại 4.0.

Về mục tiêu, nhiệm vụ của các cơ sở đào tạo vẫn thể hiện ở các văn bản dạng kế hoạch chưa được đưa vào mục tiêu, sứ mệnh, tầm

nhìn dài hạn; chưa có chế độ, chính sách dành cho đội ngũ cán bộ chuyên trách tư vấn, hỗ trợ HS, SV khởi nghiệp; điều kiện cơ sở vật chất phục vụ HS, SV khởi nghiệp còn hạn chế; kinh phí đầu tư cho hoạt động khởi nghiệp không nhiều, chưa tìm được nguồn đầu tư hợp lý; đội ngũ tư vấn, hỗ trợ HS, SV còn ít kinh nghiệm, đa số là kiêm nhiệm, chưa có bộ phận chuyên trách, một số cán bộ phụ trách chưa tâm huyết, nhiệt tình; tài liệu hướng dẫn khởi nghiệp cho HS, SV chưa sát với thực tiễn; một bộ phận HS, SV ngại khó khăn, thiếu tính năng động, sáng tạo; việc cân đối giữa học chuyên ngành và tham gia hoạt động khởi nghiệp còn chưa hợp lý; một số trường quá ít HS, SV, ảnh hưởng chương trình học nên gặp khó khăn trong tổ chức các hoạt động. Việc kết nối và hỗ trợ từ doanh nghiệp còn khó khăn; việc hình thành các quỹ hỗ trợ khởi nghiệp trong nhà trường còn một số vướng mắc về cơ chế quản lý vận hành quỹ và hoạt động đầu tư. Vai trò Ban Chấp hành Đoàn Thanh niên còn lúng túng, thiếu kinh nghiệm trong các chỉ đạo tổ chức các hoạt động... Chưa nhận thức tinh thần khởi nghiệp của HS, SV và bản thân cần nhận thấy được tầm quan trọng của khởi nghiệp, đó là trách nhiệm đối với chính mình, trách nhiệm của bản thân đối với gia đình, xã hội và sự phát triển của đất nước.

3. Đề xuất biện pháp tăng cường hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp

Đẩy mạnh công tác tạo môi trường học tập rèn luyện, tìm kiếm, bồi dưỡng hạt nhân khởi nghiệp. Tiếp tục đưa nội dung khởi nghiệp vào chương trình đào tạo cho tất cả ngành học tại các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên

Trường Đại học Quảng Bình và các trường cao đẳng tổ chức mô hình câu lạc bộ hỗ trợ sinh viên khởi nghiệp

Ảnh: P.X.V

nh nghiệp, tùy vào đặc thù từng ngành riêng, mà có nội dung phù hợp; bồi dưỡng, nâng cao kỹ năng làm chủ công nghệ cho HS, SV.

Ban giám hiệu các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp cần hỗ trợ, tạo điều kiện cho HS, SV các tác động của hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong nhà trường, tạo điều kiện hơn nữa để HS, SV tiếp cận công nghệ mới, cung cấp các tài liệu số để sinh viên tự học và vận dụng khởi nghiệp sau khi tốt nghiệp; thường xuyên, kết nối các giảng viên và đặt hàng nghiên cứu khoa học về các yếu tố tác động của hệ sinh thái khởi nghiệp tại trường, để kịp thời đánh giá hiệu quả và đưa ra giải pháp phù hợp thúc đẩy phong trào khởi nghiệp phát triển hơn.

Xây dựng và phát triển các không gian khởi nghiệp, các trường tăng cường phối hợp với doanh nghiệp, hỗ trợ sinh viên khởi nghiệp thông qua hoạt động trải nghiệm tại doanh nghiệp; xây dựng dự án khởi nghiệp theo yêu cầu, đặt hàng của doanh nghiệp nhằm tạo môi trường, động lực, khuyến khích sinh viên tham gia hoạt động khởi nghiệp. Ngược lại, các doanh nghiệp cần có cơ chế hỗ trợ đối với các cơ sở đào tạo xây dựng môi trường khởi nghiệp và hỗ trợ HS, SV để thương mại hóa các sản

phẩm đổi mới sáng tạo.

Hỗ trợ nguồn vốn, thúc đẩy hợp tác giữa nhà trường với doanh nghiệp; đồng thời chỉ đạo các nhà trường đổi mới nội dung, chương trình đào tạo, theo hướng lồng ghép nội dung, thời lượng các môn học khởi nghiệp, kỹ năng khởi nghiệp vào chương trình chính khóa hoặc ngoại khóa một cách phù hợp; đẩy mạnh xây dựng và phát triển các không gian khởi nghiệp. Bản thân mỗi sinh viên cần chủ động hơn trong việc đưa ra ý tưởng khởi nghiệp khả thi, kết nối với nhà đầu tư để hiện thực hóa ý tưởng vào cuộc sống.

Kết nối giữa các tổ chức đoàn thể xã hội, doanh nghiệp trong tỉnh về việc hỗ trợ, sử dụng nguồn quỹ khởi nghiệp, đầu tư vốn cho các dự án của HS, SV.

Căn cứ vào tình hình thực tiễn, các trường nên thành lập CLB khởi nghiệp, để có thêm không gian kết nối, sân chơi sáng tạo, gần gũi cho HS, SV. Hiện tại, có một số trường đã thành lập và đi vào hoạt động phần nào đã đáp ứng được nhu cầu sinh hoạt các CLB, đội, nhóm... với quy mô vừa và lớn.

Tận dụng, khai thác hiệu quả các kênh thông tin hỗ trợ khởi nghiệp quốc gia, thiết lập, liên kết chặt chẽ các kênh thông tin Đoàn - Hội nhà trường để phát hiện, tiếp nhận, uơm mầm, “chấp cánh” cho các ý tưởng, dự án khởi nghiệp của HS, SV. Các CLB cần chủ động sáng tạo, thiết kế các cuộc thi đề án khởi nghiệp, ấn phẩm truyền thông đa phương tiện đặc thù, mang tính sinh động, hấp dẫn, phù hợp với “gu” của HS, SV. Ngoài ra, CLB cần kết nối và thành lập nhóm chuyên gia hướng dẫn, cung cấp cho HS, SV các quy định, hành lang pháp lý liên quan đến hoạt động khởi nghiệp.

Nâng cao chất lượng hoạt động và phát triển các CLB, tổ, đội, nhóm tập thể tự học, tự nghiên cứu, sáng tạo để cho các em có động lực hơn, khơi dậy và nuôi dưỡng tinh thần khởi nghiệp của HS, SV, tinh thần dám dấn thân,

dám mạo hiểm, không sợ thất bại, dám đứng lên từ thất bại..., thì con đường thành công sẽ đến. Linh hoạt tận dụng tối đa sự ủng hộ, hỗ trợ khởi nghiệp từ giảng viên, giáo viên và cựu HS, SV, các hoạt động nâng cao nhận thức như thông qua các hoạt động trải nghiệm, các môn học, các cuộc thi về ý tưởng kinh doanh, tọa đàm, tư vấn hướng nghiệp...

Tổ chức các cuộc thi cho HS, SV với ý tưởng khởi nghiệp (SV- STARTUP) nhằm thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp cho người học; giúp các em thay đổi tư duy, nhận thức, dám nghĩ, dám làm và có khát vọng lớn để biến ước mơ, ý tưởng thành hiện thực. Đây đồng thời là môi trường quan trọng để kết nối “3 nhà”: *Nhà nước - nhà trường - nhà doanh nghiệp*”. Với Nhà nước, sản phẩm của GD&ĐT chính là nguồn nhân lực chất lượng cao; Với doanh nghiệp, đây là một sân chơi bổ ích để tìm kiếm ý tưởng/dự án mới để có thể đầu tư và mang lại lợi nhuận cho mình cũng như lợi ích cho cộng đồng, xã hội.

Nhà nước, các cơ quan bộ, ngành cần tạo dựng khung pháp lý thống nhất, đồng bộ, đặc biệt là cần có luật dành riêng cho các dự án khởi nghiệp nói chung và của HS, SV nói riêng. Quan tâm hỗ trợ các chính sách ưu đãi, vốn, đất đai, chuyển giao các ứng dụng khoa học kỹ thuật...

Các trường tiếp tục đổi mới chương trình, nội dung đào tạo, cần thúc đẩy hơn nữa phong trào HS, SV nghiên cứu khoa học, nội dung các đề tài liên quan đến khởi nghiệp, chắc chắn sẽ có nhiều ý tưởng start-up thành công trong nhà trường; qua đó có thể khơi dậy khát vọng và phát triển của các em, giúp các em có thêm nhiều kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm hữu ích cho việc học, việc làm để hình thành văn hóa khởi nghiệp, tinh thần khởi nghiệp.

Đoàn thanh niên, hội sinh viên nhà trường tổ chức nhiều hơn nữa các hoạt động, các mô hình nhằm tạo môi trường, điều kiện học tập,

nghiên cứu, đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng của HS, SV, giúp các em thích ứng nhanh hơn.

Như vậy, để HS, SV khởi nghiệp và xây dựng hệ sinh thái HS, SV khởi nghiệp có hiệu quả cao và bền vững, cần phải gắn kết thực tiễn với nền tảng GD&ĐT và các hoạt động nghiên cứu. Học sinh, sinh viên cần được tiếp cận nhiều hơn với giáo dục STEM (khoa học, công nghệ, kỹ thuật, toán học) và được trải nghiệm thực tiễn trong quá trình học tại trường. Các trường cần gắn kết chặt chẽ đào tạo với nhu cầu thực tế của nhà tuyển dụng lao động. Đồng thời, các khoa/trường cần kết nối với các thế hệ cựu sinh viên, doanh nghiệp để HS, SV đang học có thể giao lưu học hỏi, tìm kiếm cơ hội khởi nghiệp; khuyến khích, tạo điều kiện để lực lượng cựu sinh viên “quay trở về” khoa/trường cùng hỗ trợ phong trào sinh viên khởi nghiệp.

Thành lập các trung tâm hỗ trợ HS, SV

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Quyết định số 1230/QĐ-BGDĐT ngày 30/3/2018 ban hành kế hoạch triển khai Đề án “Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2025” của ngành Giáo dục.
2. Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội. Quyết định số 929/QĐ-LĐTB&XH (28/6/2019) về việc phê duyệt Kế hoạch triển khai Đề án “Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2025” năm 2019, nhằm tuyên truyền thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp và tự tạo việc làm của học sinh, sinh viên.
3. Báo cáo kết quả triển khai Đề án: “Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2025 giai đoạn 2017-2020”.
4. <https://dangcongsan.vn/giao-duc/thuc-day-mo-hinh-khoi-nghiep-trong-cac-co-so-giao-duc-dai-hoc-594542.html>.
5. <http://tapchitaichinh.vn/nghien-cuu-trao-doi/nang-cao-kha-nang-khoi-nghiep-cua-sinh-vien-trong-boi-canh-cach-mang-cong-nghiep-40-302884.html>.
6. Thủ tướng Chính phủ, Quyết định số 188/QĐ-TTg ngày 9/2/2021 sửa đổi, bổ sung một số điều của Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 18/5/2016 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”.
7. Xây dựng hệ sinh thái trong lòng đại học: <http://itp.vn/vi/tin-tuc/khoi-nghiep/1496-xay-dung-he-sinh-thai-khoi-nghiep-trong-long-dai-hoc.html>.
8. <https://tinhdloan.quangbinh.gov.vn/3cms/100-truong-dai-hoc-cao-dang-to-chuc-mo-hinh-cau-lac-bo-ho-tro-sinh-vien-khoi-nghiep-tren-dia-.html>.

khởi nghiệp trong các trường. Xây dựng nội dung, chương trình phát triển sản phẩm ý tưởng, dự án khởi nghiệp trực tuyến giữa các cơ sở đào tạo và các doanh nghiệp. Kết nối các nguồn lực xã hội hóa, sự chung sức hỗ trợ từ nhiều phía để hỗ trợ các hoạt động khởi nghiệp tại các trường. Tạo môi trường, hỗ trợ nguồn vốn, thúc đẩy hợp tác giữa nhà trường với doanh nghiệp...

Như vậy, câu chuyện HS, SV khởi nghiệp không phải (và không nên) “*chạy theo phong trào*”, mà cần được thực hiện phù hợp với tình hình phát triển thực tế của khoa/trường, của địa phương, và đặc biệt là ở chính “*người khởi nghiệp*”, để việc lựa chọn nghề nghiệp, đi làm thuê hay làm chủ, dám chấp nhận các rủi ro không? Hơn hết để khởi nghiệp thật sự là nhu cầu, khát vọng của HS, SV, để tài năng và năng khiếu các em có cơ hội phát triển ■